

ФОНЕТИЧНА, ЛЕКСИЧНА ТА ГРАМАТИЧНА СИСТЕМИ МОВИ ТА МЕТОДИ ЇХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отримано: 10 червня 2024 р.

Прорецензовано: 15 липня 2024 р.

Прийнято до друку: 25 липня 2024 р.

e-mail: inna.kovalchuk@oa.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2557-8162>

e-mail: eduard.kraichynskiy@oa.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7816-9189>

DOI: 10.25264/2519-2558-2024-22(90)-21-25

Ковальчук І. В., Крайчинський Е. О. Національно-культурна характеристика англійських ЛО на позначення музики та назв музичних інструментів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог: Вид-во НаУОА, 2024. Вип. 22(90). С. 21–25.

УДК: 811

Ковальчук Інна В'ячеславівна,
кандидат психологічних наук, доцент,
Національний університет «Острозька академія»
Крайчинський Едуард Олександрович,
магістр філології, викладач,
Національний університет «Острозька академія»

НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНА ХАРАКТЕРИСТИКА АНГЛІЙСЬКИХ ЛО НА ПОЗНАЧЕННЯ МУЗИКИ ТА НАЗВ МУЗИЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ

Music is the universal language of mankind
Longfellow

У статті зроблено спробу етнолінгвістичного аналізу англійських ЛО на позначення музики та назв музичних інструментів, почерпнутих з Інтернет ресурсу та лексикографічних засобів унаслідок суцільної вибірки. Здійснено огляд теоретичного надбання українських і зарубіжних мовознавців, які присвятили свої праці вивченню національно-культурної специфіки мовних знаків, що відображають звичаї, традиції народу-носія мови. Використання етнолінгвістичного методу та методу семантичного аналізу є дієвим для виявлення національно значущої інформації та уявляє опис зібраного матеріалу. У представлених англійських ЛО відображено національно-культурні фактори життя англійського етносу, особливості його культури та менталітету, а також фактори, що вплинули на запозичення музичної термінології з інших мов. Незначна кількість досліджуваної англійських ЛО на позначення музики та назв музичних інструментів бере участь у творенні усталених виразів, наділені яскравою образністю. Вони вживаються у конкретних мовленнєвих ситуаціях і мають значення, яке співвідноситься з основними характеристиками музичних інструментів і закріплене англомовною традицією.

Ключові слова: етнолінгвістичні особливості, національно-культурна семантика, англійська ЛО music, англійські назви музичних інструментів.

Inna V. Koval'chuk,
PhD in Psychological Sciences,
Associate Professor
The National University of Ostroh Academy
Eduard O. Kraichynskyy,
Master of Philology,
National University of Ostroh Academy

NATIONAL AND CULTURAL CHARACTERISTICS OF ENGLISH LEXICAL UNITS TO DENOTE MUSIC AND NAMES OF MUSICAL INSTRUMENTS

The article deals with the attempt to analyze English LU used to denote the music notion and names of musical instruments. These LU selected from the Internet, scientific works in the field of musicology and from modern English lexicographical sources contain interesting and meaningful information about national and cultural features of LU used to denote the music notion and names of musical instruments. The theoretical achievements of Ukrainian and English scholars denoted their studies to the field of ethnolinguistic, which depicted national and cultural peculiarities of the language signs, traditions of native speakers, form the basement of this investigation. The usage of the ethnolinguistic method and the method of semantic analyses is useful for the searching of cultural and natural meaningful information makes description brighter. English LU which we described in the article show national and cultural facts from the life of English ethnos, peculiarities of its culture and mentality and also the facts which influenced the borrowing of the music terminology from other languages.

Only some English names used to denote the notion music and names of musical instruments are the components of phraseological units. These phraseological units are used in concrete communicative situations bear the meaning given by language tradition close to the main characteristics of music instruments and coincide with music notion understanding.

Keywords: *ethnolinguistic peculiarities, national and cultural semantic, English LU music, English names of musical instruments.*

Національно-культурна парадигма, яка переважає на сучасному етапі мовознавчих досліджень, розкриває духовну спадщину людства, її культурне надбання. У науковій літературі висвітлюються питання вжитку тематичних груп лексикони у семантичному, когнітивному, стилістичному, структурно-граматичному, словотвірному та ін. руслі. Звернення до етнолінгвістичних розкриває стереотипне сприйняття мови, зв'язок мовних засобів з традиціями і культурою носіїв мови. Пропонована до розгляду англійська лексика на позначення музики та назв музичних інструментів, що за нашими даними, не становила предмет спеціального мовознавчого аналізу, є джерелом додаткової етнолінгвістичної інформації, що відображає асоціативне сприйняття мовних знаків, які характеризуються образністю.

Актуальність теми. Етнолінгвістичний підхід до тлумачення мовних явищ, що став пріоритетним в останні десятиліття, привертає увагу мовознавців, які займаються дослідженням національно-культурної спадщини і її відображенням у мові. У нашій статті пропонуємо розглянути національно-культурні особливості англійських ЛО на позначення музики (music) та видових назв музичних інструментів (kind names of musical instruments). Досліджувані англійські ЛО є джерелом додаткової інформації про національну культуру носіїв мови (Голубовська, 2004). Вони розглядаються в якості певного елемента знань носіїв мови, через який здійснюється взаємодія мовної та культурної семантики. Пам'ять мовців зберігає і відтворює культурні традиції загальнонародного менталітету, що зумовлює використання ЛО music та musical instruments, як своєрідних стереотипів світосприйняття і світорозуміння, «культурних знаків мовної спільноти» (Lacoff, 2003: 213-215). Ця англійська лексика слугує засобом передачі культурно значущої інформації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Національно-культурну специфіку мовних знаків на прикладі творів художньої літератури розглядає Венжинович Н. (Венжинович, 2021); музична термінологія нотного тексту становить предмет опису Толстової О. (Толстова, 2018); Москаленко В. уточнює тлумачення терміна «музичне мислення» (Москаленко, 2008); термінологічну систему лінгвокультурології описала у своєму науковому доробку Левченко О. (Левченко, 2003); опис семантичних особливостей вживання музичної лексики давньогрецької мови здійснила Чекарева Є. (Чекарева, 2029); формування культурних та національних стереотипів досліджує Юрченко О. (Юрченко, 2017). Основні питання української етнолінгвістики висвітлено у праці Жайворонко В. (Жайворонко: 2001); співвідношення значення слова і лексичної сполучуваності висвітлює Голубовська І. (Голубовська, 2004: 25-28), Крайчинський Е. подає етнолінгвістичний опис англійських і українських засобів мови «музичний фольклор епохи Середньовіччя» (Крайчинський, 2012), Кук Н. вказує на вплив музики на свідомість людини у праці «Music, imagination and culture» (Cook, 1990).

Мета нашого дослідження – здійснити етнолінгвістичний опис англійської лексики на позначення музики та музичних інструментів, яка часто вживається носіями англійської мови. Основні завдання запропонованого дослідження – зібрати, систематизувати і описати національно-культурні чинники, які вплинули на функціонування англійських ЛО на позначення музики (music) і назв музичних інструментів (musical instruments).

Методи дослідження. До основних методів, використаних у статті належить етнолінгвістичний метод – виявлення національно-культурної інформації, яка передає єдність національних цінностей мовної спільноти і мови, особливості матеріальної культури, ритуалів та звичаїв, духовних цінностей нації, історичних фактів, культурних традицій, загальноприйнятих етичних норм етносу. У процесі дослідження застосовуватимемо також метод семантичного аналізу, який допоможе простежити зміни культурного змісту обраних для опису англійських ЛО.

Матеріалом статті послужили дані спеціальної музикознавчої та довідкової літератури з музичного мистецтва, використано Інтернет ресурс (Словник-довідник музичних термінів, Etymology On-line Dictionary, Webster's Online Dictionary), лексикографічні джерела англійської мови (Cambridge Encyclopedia of the English Language, Cambridge International Dictionary of English та ін.).

Виклад основного матеріалу дослідження. Представлена у статті англійська лексика становлять надбання світової культурної спадщини, що відображає культурні традиції англійської нації. Значний пласт цієї лексики входить до основного складу англійської мови, вона є часто вживаною. Узагальнення теоретичного надбання українських та зарубіжних мовознавців, які досліджували національно-культурну специфіку мовного знака, ознайомлення зі спеціальною музикознавчою літературою, із уже здійсненими класифікаціями лексики зі сфери музики за національно-культурним і семантичним принципом увиразнює опис зібраного дидактичного матеріалу.

Музика є невід'ємною частиною кожної світової культури, культурною спадщиною етносу, тому вивчення англійських ЛО music та назв музичних інструментів доводить, що вони охоплюють різноманітні сфери діяльності людини, її дозвілля та відпочинок. Ці ЛО відображають культурне життя різних епох та різних народів світу.

Як зазначає Л.А. Лисенко у праці «Лексикологія сучасної української мови», основною умовою об'єднання слів у групи за семантичним критерієм є здатність слова узагальнювати в своєму значенні цілий клас однорідних предметів та явищ (Лисенко, 2001). Англійська лексика на позначення музики і музичних інструментів поєднує людину зі світом: вона дає людині додаткові знання про навколишній світ й на основі образності відтворює дійсність (Венжинович, 2021).

Лексична система англійської мови (Cook, 1990), становить впорядковану систему, в якій отримана інформація систематизується, зберігається і може бути легко почерпнута, в основі цієї системи лежить асоціативне сприйняття мовних знаків (Толстова, 2018: 121-125). ЛО на позначення music та назв музичних інструментів – це джерело інформації про національну культуру, оскільки видові назви музичних інструментів містять у своєму складі інформацію, яка характеризує епоху (наприклад, укр. кобза, ліра), окреслює особливості і територію вживання (укр. трембіта). Досліджувана лексика відображає досвід діяльності нації і, більш того, специфіку її асоціативного мислення.

Національно-культурні фактори: умови життя англійського народу, його менталітет, особливості культури, своєрідність мовного розвитку якнайповніше знаходять своє відображення у досліджуваній лексиці. Виявлення національно-культурної семантики передбачає аналіз змісту, що торкається особливостей географії, суспільного устрою, літератури,

науки, економіки, тобто культурного, етнологічного та історичного компонентів семантики. Особливо яскраво національна своєрідність етносу знаходить своє відображення в обраній для дослідження лексиці. ЛО на позначення музики та назв музичних інструментів розглядаються в якості елемента етнолінгвістичних знань, через які здійснюється взаємодія мовної та культурної семантики. Узагальнення опрацьованої вибірки дають об'єктивне уявлення про весь значеннєвий спектр описуваних ЛО.

Здійснений аналіз ЛО *music* виявив, що майже всі стародавні цивілізації – стародавня індійська, китайська, візантійська, грецька та ін. застосовували музичні інструменти для проведення релігійних обрядів, державних церемоній, світських розваг, сімейних та родинних святкувань. Бурхливий розвиток музичного мистецтва припадає на XVII–XIX ст., у цей час в Європі розвиваються різні види та жанри музичного мистецтва. Тому в англійській лексиці збереглася інформація, що відображає музичне життя Італії, Англії, Греції, Німеччини і Франції, які виконували роль лідерів у цьому виді мистецтва і виникли запозичення музичної термінології. Взаємодія культур обумовила входження у загальний обіг запозичень, які закріпившись в англійській мові у XVII–XIX століттях і широко використовуються сучасними носіями англійської мови (Лисенко, 1997: 218).

Для повноти опису розглянемо національно-культурне підгрунтя, яке містить родова назва *music*. Загальна, родова назва *music* включає такі дефініції: 1) особливе мистецтво організації мелодійності звуків, передовсім у часовому відношенні, де джерелом звуку є людський голос, музичні інструменти; 2) музика – це вид мистецтва, що відображає дійсність у звукових образах; 3) різного роду музичні твори та напрями музичного мистецтва (СУМ, : 5: 105).

ЛО *music* має подібне написання і звучання у багатьох мовах світу, етимологічні та музикознавчі джерела засвідчують латинське походження слова: (лат. *musica*), що в свою чергу походить від грецьк. *mousike techne* „мистецтво музики”. У класичній Греції слово *music* означало „будь-яке мистецтво, у якому представлялася музика” і походить від «музи», що у давньогрецькій міфології символізує дочку Зевса, які дали початок мистецтву, поезії і науці. Значний розвиток технічного прогресу на початку XX століття вплинув на вживання ЛО *music*, вона набула ще одного значення «фільмова або театральна прем'єра, обов'язковим елементом яких є пісня». У словники різних мов світу ЛО *music* увійшла разом з позначенням публічних заходів, які супроводжувалися музикою.

ЛО *music* входить до складу кількох загальноновживаних виразів англійської мови. Один з найстаріших вираз *to face the music* датується XVII ст., походить з 1750 року й фіксує англійську національну культурну традицію, коли стало традиційним „дивитися музику”. Це пов'язується, за однією теорією, з початком використання сцени у театрах, за іншою – з кавалерією – в Англії коней вчили стояти спокійно, коли відбувалися музичні вистави [Cook, 208]. З часом значення цього усталеного виразу змінилося.

Сучасна англійська спільнота вираз *to face the music* вживає в неофіційному стилі мови у значенні „за свої помилки доведеться відповідати; відповісти за скоєне; прийняти критику; неприємні обставини, що примушують змінити рішення”. Англійською традицією закріплено також часто вживані синонімічні вирази зі словом *music*: *music of one's soul* зі значенням «інформація, яка є комусь дуже корисною, приємною» та вираз *a piece of music* – «музичний твір». Загальноновживаний вираз *music to one's ears* передає два значення: 1) щось, що дуже приємне; 2) інформація, про яку приємно почути або дізнатися.

Широко вживаними виступають антонімічні усталені вирази: *to have ear for music*; *to have no ear for music* зі значення «людина, яка має// людина, яка немає музичного слуху; не здібний до музики». В українській мові значення «не здібна до музики людина» передає усталений вираз *ведмідь на вухо наступив*, де використана інша образна основа.

В англійській мові слово *music* є основою загальноновживаних словосполучення, що охоплюють сферу дозвілля людини: *music for the rest* (музика для відпочинку), *leisure music* (розважальна музика), *dance music* (танцювальна музика), *ceremonial music* (музика для супроводу цивільних і релігійних церемоній (шлюбної церемонії, святкування сімейних, родинних і державних свят, похоронної церемонії і т.д).

Часто вживається похідне від ЛО *music* полісемічне слово *musician*, що має три значення: ЛО *musician* дає характеристику інтелектуальних та професійних здібностей людини, вона означає: 1) людину, яка грає на музичному інструменті; 2) людину, яка дуже здібна до писання або грання музики. У третьому, експресивно-конованому значенні слово *musician* позначає „людину, яка вмє майстерно говорити, є хорошим оратором і може захоплювати оточуючих своїм красномовством”. У сучасній англійській мові слово *musician* стилістично маркована одиниця може вживається у розмовному стилі з іронічним або жартівливим відтінком для характеристики людини, „яка вмє гарно говорити, є добрим оратором, але справа, запропонована нею не матиме очікуваного результату». З таким самим значенням ЛО *музикант* вживається в українській розмовній мові.

Національно-культурна пам'ять носіїв англійської мови зберігає і відтворює культурні традиції загальнонародного менталітету, що зумовлює існування досліджуваних ЛО як своєрідних констант світосприйняття і світорозуміння, як «культурних знаків» (Юрченко, 2017: 153-159). Власне до таких «культурних знаків» належать англійські ЛО на позначення музичних інструментів, які використовували в Англії у період Середньовіччя: *vielle, harp, psaltery, flute, shawm, bagpipe, drums*. Ці ЛО виступають носіями додаткової етнолінгвістичної інформації – «засоби, які застосовувалися для акомпонування танців або пісень». У розвитку деяких ЛО на позначення назв музичних інструментів (наприклад, арфа) спостерігаємо традицію входження іншомовних запозичень в англійську мову, що наявні у пам'ятках XI ст.

Згідно з системою класифікації музичних інструментів Еріка фон Хорнбостеля і Курта Закса, яка вперше була опублікована ще у 1914 році в німецькому журналі «*Zeitschrift fur Ethnologie*» і яка донині використовується у музикознавстві, можна прослідкувати зв'язок між узагальненим, родовим поняттям *musical instrument* та видовими назвами музичних інструментів, які мають певні особливості будови, звучання і використання.

Оскільки лексична система мови представляє собою систему знаків, яка використовується для цілей комунікації та інформації, вона є засобом передачі та збереження знань і досвіду багатьох поколінь мовців. В опрацьованій музикознавчій та довідковій літературі з музичного мистецтва зазначається, що в залежності від сили звучання, який підсилює контраст виконуваної на них музики, англійські ЛО на позначення музичних інструментів поділяються на дві групи. Це так звані *loud instruments* «голосні інструменти» і *soft instruments* «м'які музичні інструменти».

Поняття *loud instruments* представляють ЛО, що закодували інформацію про їх використання для представлення «публічної та церемоніальної музики», наприклад, *trombone* (тромбон), *organ* (орган). Деякі ЛО на позначення музичних інструментів – *trumpets*, *horns*, *organs* містять загальну семантичну ознаку «використання для супроводу церковної літургії».

Поняття *soft instruments* представляють також ЛО, що використовувалися для так званої «*gloom music*», тобто салонної, приватної музики, яка була поширена у Європі у XIX столітті і охоплювала твори романтичного і класичного напрямків. Це назви *lute* (лютня), *viol* (віола), *virginal* (вердженела) та *harp* (арфа).

Серед цих ЛО збереглися назви середньовічних музичних інструментів, з якими в англійській мові зафіксовано усталені вирази *to harp on the same string/ to harp on (about) something* у негативному значенні «надокучливо повторювати одне і теж саме; постійно дратівливо повчати когось». У синонімічному значенні вживається український вислів (знову) *завести/ виключити (свою) шарманку*. У цьому усталеному вислові українська національно-культурна традиція зберегла назву стародавнього народного музичного інструменту – *шарманка*, що позначає невеликий механічний музичний інструмент: переносний орган без клавіатури, що відтворює наперед записані на валику композиції, мелодію і звуки завдяки обертанню ручки.

Етнолінгвістичні джерела різних періодів історії свідчать, що широковживаними ЛО виступають також назви таких інструментів, як *bells* (дзвіночки) *whistles* (свистки) та *drums* (барабани). В останні десятиліття англоговна спільнота використовує вираз *bells and whistles* у значенні «особливі риси, функції або можливості, які додають до виробничого продукту або системи з метою привернути увагу покупців».

Висновки. Викладений вище матеріал засвідчує, що англійські ЛО на позначення музики (*music*) та музичних інструментів містять цікавий національно-культурний матеріал, що засвідчено у лексикографічних джерелах різних історичних періодів. Ці англійські ЛО широко представлена у лексико-семантичній системі англійської мови. Досліджувані ЛО позначають перш за все особливості сприйняття музичного інструменту, що є пріоритетним етнокультурним чинником для мовної культури людини. Незначна кількість досліджуваних ЛО на позначення музики і музичних інструментів є компонентами англійських усталених виразів, які мають узагальнені значення, що співвідносяться з конкретними музичними інструментами.

Перспективою подальшого дослідження є вивчення національно-культурної специфіки англійських ЛО на позначення фольклорних назв музичних інструментів та розроблення семантичної класифікації ЛО, які характеризують музичне мистецтво та сферу музики англійській мові, а також укладання англійсько-українського словника-тезауруса, що започаткує вивчення особливостей музичного дискурсу.

Література:

1. Венжинович Н.Ф. Лінгвокультурологічний аспект мовознавчих досліджень : навч.-метод. посіб. до спецкурсу для студентів філолог. ф-ту. Ужгород : ФОП Сабов А., 2021. 292 с.
2. Голубовська І. О. Етнічні особливості мовних картин світу. Київ: Логос, 2004. 284 с.
3. Жайворонко В. В. Українська етнолінгвістика: деякі аспекти досліджень. *Мовознавство*. Київ: Довіра, 2001. № 5. С. 48–63.
4. Левченко О. П. Лінгвокультурологія та її термінальна система. *Вісник Нац. ун-ту Львівська політехніка*. 2003. № 4. С. 105–113.
5. Лисенко Л. А. Лексикологія сучасної української мови: Семантична структура слова. Харків: Основи, 1997. 654 с.
6. Москаленко В.Г. До визначення поняття «Музичне мислення». *Українське музикознавство*. Київ: НМАУ, 2008. Вип. 28. Музична україністика в контексті світової культури: Науково-методич. зб. С. 48–53.
7. Крайчинський Е. О. Англійські та українські ЛО «Музичний фольклор епохи Середньовіччя. Етнолінгвістичні студії». *Наукові записки. Серія «Філологічна»*. Острого: НаУОА, 2012. Вип. 26. С. 153–159.
8. Чекарева Є. С. Семантичні особливості музичної лексики давньогрецької мови. *Науковий вісник МГУ. Серія: Філологія*. Одеса: МГУ, 2019. № 40. Том 2. С. 92–95.
9. Толстова О. Структурно-семантичні особливості музичної термінології нотного тексту. *Лінгвістичні студії*. 2018. Вип. 36. Вінниця ДонНУ імені Василя Стуса. С. 121–125.
10. Юрченко О.В. Культурно-національні стереотипи мовної свідомості. *Науковий вісник МГУ. Серія Філологія*. Одеса: МГУ, 2017. № 6. Том 2. С. 153–155.
11. Cook N. *Music, imagination and culture*. Oxford: Oxford University Press, 1990. 243 p.
12. Lacroff G., Johnson M. *Philosophy in the Flesh*. N.Y.: Basic Books. A Division of Random House, 2003. 260 p.

Лексикографічні джерела:

1. Англо-український словник: У 2 т./ Уклад. М. І. Балла. Київ: Освіта, 1996. Т. 1. 752 с.; Т. 2. 712 с.
2. Юцевич Ю.С. Словник-довідник музичних термінів: <http://term.in.ua/output.html?link=9>
3. Cambridge dictionary: <https://dictionary.cambridge.org>
4. Hornby A.S. *Oxford Advanced Learner's Dictionary*. Oxford: Oxford University Press, 2001. 1422 p.
5. Roget's Thesaurus of English Words and Phrases / R.A. Dutch: <https://icourse.club/uploads/files/ba02bc65d60c1fef8e082fc48b344d75fbf81b40.pdf>
6. The Concise Oxford Dictionary of Current English / Edited by R.E. Allen. Oxford: Clarendon Press, 2008. 1452 p.
7. Webster's New World Dictionary and Thesaurus. CD-ROM. Version 2.0. Macmillan Publishers, 2005. 1249 p.
8. Weekly E. An Etymology Dictionary of Modern English: <https://www.etymonline.com/>

References:

1. Venzhynovych N. Lingvokulturologichnyy aspekt movoznavchych doslidzhen': navch-metod. posibnyk do speckursu dla studentiv filolog. fakult. Uzhhorod: Sabov A., 2021. 292 p.
2. Golubovska I. O. Etnichni osoblyvosti movnykh kartyn svitu. Kyiv: Logos, 2004. 284 p.
3. Zhaivoronok V.V. Ukrayinska etnolingvistyka: deyakі aspekty doslidzhen'. *Movoznavstvo*. Kyiv: Dovira, 2001. № 5. P. 48-63.
4. Levchenko O. P. Lingvokulturologiya ta yiyi terminna systema. *Visnyk Natsionalnogo Universytetu Lvivska politechnika*. 2003. № 4. P. 105–113.
5. Lysenko L. A. Leksykologiya sychasnoyi ukrayinskoyi movy: Semantychna struktura slova. Kharkiv: Osнови, 1997. 654 p.
6. Moskalenko V. G. Do pytannia poniattya "Muzychne myslennya". *Ukrayinske movoznavstvo*. Kyiv: NMAU, 2008. Vyp. 28. Muzychna ukrainistyka v konteksti svitovoyi kultury: naukovy-metod zbirnyk. P. 48–53.
7. Kraichynskyy E.O. Angliiski ta Ukrainski LO «Muzychnyy folklore epochy Sredniovichcha. Etnolingvistychni studiyi». *Naukovi zapysky. Seriya «Filologichna»*. Ostroh: Vydavnyctvo NaUOA. Vyp. 26. 2012. P. 153–159.

8. Chekareva S.S. Semantychni osoblyvosti muzychnoyi leksyky davniogreckoyi movy. *Naukovyy visnyk MGU. Seriya Filologiya*. Одеса: MGU, 2019. № 40. Том 2. Р. 92–95.
9. Tolstova O. Semantychni osoblyvosti muzychnoyi terminologiyi notnoho tekstu. *Lingvistychni studiyi*. Vinnytsya DonNU imeni Vasylya Stusa, 2018. Vyp. 36. P. 212–125.
10. Yurchenko O.V. Kulturno-natsionalni stereotypy movnoyi svidomosti. *Naukovyy visnyk MGU. Seriya Filologiya*. Одеса: MGU, 2017. № 6. Том 2. Р. 153–155.
11. Cook N. Music, imagination and culture. Oxford: Oxford University Press, 1990. 243 p.
11. Lacoff G., Johnson M. Philosophy in the Flesh. N.Y.: Basic Books. A Division of Random House, 2003. 260 p.

Lexicographical sources:

1. Anglo-ukrayinsky slovnyk: T.1-2 /Uklad. M.I.Balla. Kyiv: Osvita, 1996. T.1 752 p., T. 2. 712 p.
2. Yutsevych Yu. S. Slovnyk-dovidnyk muzychnych terminiv. <http://term.in.ua/output.html?link=9>
3. Cambridge dictionary: <https://dictionary.cambridge.org>
4. Hornby A.S. Oxford Advanced Learner's Dictionary. Oxford: Oxford University Press, 2001. 1422 p.
5. Roget's Thesaurus of English Words and Phrases / R. A. Dutch: <https://icourse.club/uploads/files/ba02bc65d60c1fef8e082fc48b344d75fbf81b40.pdf>
6. The Concise Oxford Dictionary of Current English / Edited by R.E. Allen. Oxford: Clarendon Press, 2008. 1452 p.
7. Webster's New World Dictionary and Thesaurus. CD-ROM. Version 2.0. Macmillan Publishers, 2005. 1249 p.
8. Weekly E. An Etymology Dictionary of Modern English: <https://www.etymonline.com/>